

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **M. Ř.**, zast. Mgr. Štěpánem Holubem, advokátem se sídlem Za Poříčskou bránou 365/21, Praha 8, proti žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, se sídlem Orlická 4/2020, Praha 3, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 7. 2018, čj. VZP-18-02679485-A45F, o námitce podjatosti vznesené žalovanou ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Ad 15/2018,

t a k t o :

Soudkyně Městského soudu v Praze Mgr. A. V. **je vyloučena** z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 8 Ad 15/2018.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně dne 18. 9. 2018 napadla žalobou u Městského soudu v Praze rozhodnutí žalované označené v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o schválení výjimečné úhrady léčivého přípravku pro léčbu jejího rakovinného onemocnění. Poučením ze dne 11. 10. 2018 (doručeným 15. 10. 2018) byla žalovaná informována o tom, že věc byla přidělena specializovanému senátu 8 Ad, jehož složení lze zjistit nahlédnutím do rozvrhu práce u soudu nebo na webových stránkách www.justice.cz. Dále byla poučena, že může vznést námitku podjatosti soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce ve lhůtě jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti těchto osob dozvěděla. Žalovaná dne 16. 8. 2019 požádala soud o informaci o přesném složení senátu, který bude ve věci rozhodovat, a o případné změně složení senátu, pokud nějaká od podání žaloby nastala. Informace požadovala proto, aby mohla zvážit podání námítky podjatosti. Dne 2. 9. 2019 městský soud žalované sdělil, že senát je složen z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a ze soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. A. V.

[2] Žalovaná dne 4. 9. 2019 podala v reakci na toto sdělení námitku podjatosti proti soudkyni A. V. Soudkyně je podle této námítky ovlivněna tím, že s žalovanou vede principiální občanskoprávní spor o zaplacení částky 9 000 Kč, která představuje náklady za porodní a poporodní péči v domácím prostředí. Soudkyně A. V. se tedy sama soudí s žalovanou o úhradu zdravotní péče, která není standardně hrazena ze systému veřejného zdravotního pojištění. Protože v nyní řešené věci jde rovněž o úhradu zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění, má žalovaná pochybnosti o nepodjatosti této soudkyně.

[3] Žalovaná také vysvětlila, že považuje svou námitku podjatosti za včasnou, přestože zpětně zjistila, že soudkyně A. V. je členkou senátu 8 Ad již od 1. 1. 2019. To, že je možné zjistit složení senátu v rozvrhu práce, neznamená, že účastník složení senátu skutečně znal. Od podání žaloby do konce roku 2018 se rozvrh práce městského soudu změnil sedmkrát a v průběhu roku 2019 (do 4. 9. 2019) se změnil ještě devatenáctkrát. Po žádném účastníkovi řízení nelze požadovat, aby sledoval aktuální složení senátů podle rozvrhu práce, který se neustále mění. Žalovaná proto podala námitku podjatosti ve chvíli, kdy se mohla fakticky (nikoliv pouze hypoteticky) dozvědět o důvodu podjatosti, tj. jakmile se dozvěděla o tom, kdo ve věci rozhoduje.

[4] Soudkyně ve svém vyjádření k námitce podjatosti uvedla, že je pojištěnkou žalované stejně jako asi 70 % soudců městského soudu, kteří jsou s hrazením zdravotní péče ze strany žalované více či méně spokojeni. Některým z nich žalovaná jistě někdy vyhověla a jistě jim také někdy nějaký výkon hradit odmítla. Ani k předmětu tohoto řízení necítí soudkyně žádný vztah. Cítila by se podjatá v případě, že by bylo předmětem řízení hrazení nákladů porodní asistentky v domácím prostředí či jiná věc týkající se domácích porodů. V takovém případě by se z projednávání věci vyloučila. V této věci však je však schopna o žalobě nestranně rozhodnout.

[5] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.*

[6] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *musí účastník řízení uplatnit námitku podjatosti do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží.*

[7] NSS se nejdříve zabýval tím, zda žalovaná uplatnila námitku podjatosti včas. NSS souhlasí s žalovanou, že nelze po účastnících požadovat, aby pravidelně sledovali rozvrh práce a měnící se složení senátů a následně do jednoho týdne od zveřejnění změny vznesli námitku podjatosti proti některému ze soudců. Týdenní lhůtu je tedy nutné počítat od okamžiku, kdy se účastník řízení fakticky (nikoliv hypoteticky pravidelným sledováním změn v rozvrhu práce) mohl dozvědět o skutečnosti, která odůvodňuje uplatnění námitky podjatosti. Takovými skutečnostmi nejsou jen okolnosti, které činí soudce podjatým (jako například zjištění, že existuje vztah mezi soudcem a účastníkem či mezi soudcem a předmětem řízení). Podstatným zjištěním pro uplatnění námitky podjatosti je také to, kdo konkrétně ve věci rozhoduje. Tuto skutečnost se žalovaná dozvěděla až ze sdělení městského soudu dne 2. 9. 2019. Námitka podjatosti podaná dne 4. 9. 2019 je proto včasná.

[8] NSS dále posoudil, zda jsou důvody pro vyloučení soudkyně A. V. při rozhodování o úhradě zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění, protože je účastnicí občanskoprávního sporu se žalovanou, v němž jde rovněž o úhradu zdravotních služeb standardně nehrazených z veřejného zdravotního pojištění.

[9] NSS neshledal podobnost předmětu tohoto řízení a řízení, v němž šlo o úhradu nákladů porodní a poporodní péče. Zdravotní služby, které standardně nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, jsou velmi různorodé a nelze je všechny zařazovat pod

pokračování

stejný předmět řízení. NSS tedy neshledává věcnou souvislost mezi sporem o úhradu nákladů porodní a poporodní péče a řízením, v němž jde o hrazení léčivého přípravku proti rakovinnému onemocnění.

[10] Jiná otázka však je, jaký vztah má soudkyně k žalované. Důvod pochybovat o nepodjatosti nevzniká v důsledku pouhé existence pojišťeneckého vztahu; na posouzení nestrannosti soudkyně v této věci však vrhá jiné světlo skutečnost, že soudkyně s žalovanou vede soukromoprávní spor o poměrně osobní a citlivé otázce. Podstatou tohoto soukromoprávního sporu je to, že žalovaná nevyhověla žádosti soudkyně o úhradu porodní a poporodní péče v domácím prostředí. Soudkyně sama to podle vyjádření k námitce podjatosti vnímá tak, že jí vznikla škoda v důsledku „*diskriminačního jednání*“ žalované. Jelikož se soudkyně pře s žalovanou o (slovy žalované) principiální a částečně hodnotovou otázku a zároveň se cítí být žalovanou diskriminována, nelze vyloučit, že vztah soudkyně k žalované zůstal nepoznamenán.

[11] Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu plyne, že při hodnocení nestrannosti soudce je důležitý vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci (k předmětu řízení, k účastníkům apod.). Vnitřní rozpoložení soudce je však těžko přezkoumatelné. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat i v rovině objektivní. To znamená, že „*je třeba zkoumat, zda reálně existují okolnosti, které by objektivně mohly vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezáujatý vztah*“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04). Není proto rozhodné, že soudkyně sama nespatřuje souvislost mezi svým soukromým sporem a věcí, v níž má rozhodovat. Důležité je, že jsou zde okolnosti, které mohou budít pochybnosti o její nestrannosti.

[12] Námitka podjatosti je proto podle § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodná.

[13] NSS proto uzavřel, že soudkyně Městského soudu v Praze Mgr. A. V. je vyloučena z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 8 Ad 15/2018.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu